

Piranoi bárkák, 1927

Olaj, karton, 32,5x49,5 cm
Jelezve jobbra lent: Vaszary J.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / € 29 412

Változatok egy témára

Vaszary 1927-ben járt az istria-i félsziget északi részén található üdülőhelyeken Portorose-ban (ma Portorož), Piranoban (Piran), Triesztben. Míg Portorose-ban elsősorban strandképeket, addig Pirano festői öblében lévő kikötőjét örökítette meg jó néhány változatban. A legtöbbet publikált festmény egykor a Révész-gyűjteményben található *Piranoi halászbárkák* című kép volt, melynek egyik variációját az aukción szereplő festmény jelenti.

Kis képek, nagy képek

Vaszary 1905-ös dél-európai körutazása során vált gyakorlattá, hogy kisméretű papírlapokra festett a helyszínen, melyek motívumait felhasználva később budapesti műtermében nagyméretű vászonképeket készített. Feltehetően képünk esetében ezt a módszert követte, azaz a kisméretű képet a helyszínen festette meg (Hasonló méretű még – *Pirano*, 1927, magántulajdon, reprodukálva: Haulisch, 1978, 158. kép).

Geometria à la Vaszary

Vaszary figyelmét a piranoi képek többségénél elsősorban a bárkák vitorlái, illetve árbocai által keltett geometrikus rend kötötte le. Kevésbé a városképi részletek foglalkoztatták és az emberi alakok is staffázsként jelennek meg a kép előterében. Képünk esetében az árbócok által felosztott tér kap különleges hangsúlyt. Ahogy a piranoi sorozat közül egy másikon a kifeszített vitorlák válnak dominánssá, melyek szinte betöltik az egész képteret. (*Bárkák*, 1927, magántulajdon) Ennek a folyamatnak a végső redukciójaként a *Bárkák a kikötőben* (1920-as vége, MNG leltári szám: 58.178. T) című festmény tekinthető, ahol kizárólag a hajóorrok, árbócok, kötelek, vitorlák által képezett geometrikus rend szabja meg a kép kompozíciójának felépítését.

Virtuóz festésmód

A nem ecsettel festett, hanem közvetlenül a képfelületére kinyomott festék alkalmas a dinamizmus fokozására. A gyakran előtűnő farost alap pedig egyszerre összefogja a kompozíciót, egyúttal utal a kép befejezetlenségére, vázlagszerűségére, annak ellenére, hogy kész komplett műről beszélhetünk. A keveretlen színek egymás mellé történő felrakása ugyanezt a hatást éri el. A nyersesség itt végcél, dinamizmusát éppen ettől nyeri el a kép. A nagyméretű vászon képeken ez a fajta frissesség, flottság, keresetlenség gyakran veszít erejéből.

Kikötő, mint téma

Vaszary már említett 1905-ös útjának során születtek meg jelentős kikötő-képei (*Monacói kikötő*, 1905, Magyar Nemzeti Galéria), melyek a húszas évek Balatonképei során tűntek fel újra, mégis elmondható, hogy a téma önálló jelentőségre az életműben a húszas évek végén a piranoi képekkel emelkedett. Ezeket a műveit először az Új Művészek Egyesülete 1928 januárjában Bécsben rendezett kiállításán mutatta be, majd ezt követte februárban a Nemzeti Szalonbeli tárlat lényegében ugyanezzel az anyaggal. A kiállításon szereplő ma már nehezen azonosítható művek közül a piranoi sorozatból két kisebb olajfestményt is bemutatott, feltételezhető, hogy képünk is köztük volt.

Vaszary János: *Piranoi halászbárkák*, 1927, magántulajdon

Kopócsy Anna

